

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: נישואין (ג)

כג' חשון תשפ"ב 1397 (שנה כז')

ההפטרה: "והמלך דוד"
(מלכים א, א)

פרשת וזיי שרה - שבת מברכין

רח' כסלו יחול אי"ה ביום שישי הבא מולדו בליל שישי בשעה 55:00 ו-13 חלקים

"ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר לא זוכל דבר אליך רע או טוב" (כד, י)

וקשה: מה פתאום שנהיו אלו הרשעים צדיקים ומאמינים בה' עד שאמרו שמה' יצא הדבר?
אלא שפשוט שכדי לא לשלם דמי שדכנות הם מוכנים להאמין בה', ולכן קפץ לבן הארמי וטען בלהט "מה' יצא הדבר", אם כן לא מגיע לך אליעזר דמי שדכנות...
מוכח מהתורה, הנביאים והכתובים שזווגו של אדם הוא אכן מהקב"ה מהתורה מפסוק זה "ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר". מהנביאים שכתוב בשופטים (יד, ד) לגבי נישואי שמשון לדלילה הפלישתית: "ואביו ואימו לא ידעו כי מה' היא", ומהכתובים במשלי (יט, יד) נאמר: "בית והון נחלת אבות ומה' אישה משכלת".
(ילקוט שמעוני)

"שתה וגם לזמליך אשקה" (כד, יד)

כתב רבינו בחיי זצ"ל: אמרו חז"ל בגמרא (תענית כד): "כל כלה שענינה יפות, כל גופה אין צריך בדיקה".
וקשה שהרי כמה יש כאלה שאינן יפות בעולם שעניניהן יפות!? ועוד מה ראו חז"ל ליתן עצה לבדוק אחר יופי חיצוני והלא "שקר החן והבל היופי"?

אלא ודאי לרוחניות נתכוונו חז"ל, ונתנו עצה לבדוק אחר מעשיה, כלומר אם היא בעלת עין יפה וגומלת חסדים, שכן אם היא מוחזקת ככזאת בעיני הבריות, בלי ספק היא שלימה בכל המידות... ולמדו זאת מאליעזר עבד אברהם, שלא בדק את רבקה כי אם במידה זו, שזו המידה מורה על כל המידות. (מעין השבוע)

הבחזרה למוכה ...

מסופר על ה"חזון איש" זצ"ל, שפעם בא אליו בן תורה שהציעו לו שידוך עם בחורה כלילת המעלות אלא שהיא נמוכה, והיה מהסס בשל כך, והוא שטח לפני ה"חזון איש" את ספקותיו. אמר לו ה"חזון איש": "אין זה חסרון, גם היהלום קטן הוא".

אתה מוחפש מציאה..

הגאון הרב ש"ך זצוק"ל שאל פעם בחור מבוגר מדוע הוא מתעכב ואינו מתחתן?
השיב לו: "רבי, אני מחפש את האבידה". ענה לו הרב: "אם היית מחפש את האבידה היית כבר מוצא, הצרה שאתה מחפש מציאה ומציאה קשה למצוא".
(הנישואין בהלכה ואגדה)

שידוך תחת שידוך

מעשה שהיה

יש לנו ב"ה משפחה ברוכת ילדים, עשרה במספר. שישה מילדנו התחתנו בשעה טובה, אבל הבכור שלנו, בן ישיבה בן 32, תלמיד חכם לתפארה, עדין ואציל מידות הינו מעוכב שידוך. היו פגישות שכמעט נסגרו, אבל אם "כמעט" אי אפשר

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 5:54-4:49 * סוף זמן ק"ש 9:05-8:08

יציאת ש"ר"ת: 7:00

יציאת שבת: 6:24

כניסת שבת: 5:34

לסגור ווארט. בעלי ואני נכנסנו למועקה לא קטנה. מתי, מתי נזכה להכניס את יעקב שלנו אל מתחת לחופה? השאלה הזו לא הירפתה מאיתנו בעשור האחרון ואף הדירה שינה מעינינו. הוא עשה הכל כדי לזכות ולהקים בית נאמן, חברים וידידי המשפחה, כולל שדכנים פעלו נמרצות אך בשנתיים שלוש האחרונות פסק זרם ההצעות והפך לטפטוף קטן ודי מדאיג. בחתונות של אחיו ואחיותיו הוא ניצב ליד אביו כשעיניו בורקות מאושר, והוא היה משמח ומרקיז ואף אחד לא העלה על דעתו שיש לו צלקת מזדממת בלב. אני כאמא שלו יודעת שהוא צדיק אמיתי שיודע להתמודד עם הכאב הפרטי שלו באופן מעורר השתהות. ב-יח' תמוז תש"ע נחתנו בעלי ואני בנמל התעופה בן גוריון לאחר טיסה מעייפת. חזרנו מארצות הברית משמחת ברית המילה של אחד מנכדנו, יצאנו לפתח הטרמינל עם מזוודות, קנינו שתיה קלה כדי להפיג מעט את החום והתיישבנו לשתות. לפתע ניגשה אלינו עלמה צעירה כבת 20 ושאלה אותי: "האם את מדברת אנגלית?" השבתי לה בחיוב, "אולי את יודעת היכן אוכל להשיג פלאפון במחיר מוזל?".

בעלי שהקשיב לשיחה, צלצל לידיד קרוב ובירר כיצד ניתן להשיג פלאפון כשר במחיר אטרקטיבי. שאלתי אותה: "לאן פניך מועדות?", תשובתה הפתיעה אותי כשהשיבה: "אינני בטוחה", "למדת בסמינר", "כן, באור נאווה, בפטלבוש, זהו סמינר המיועד לגרים". נזכרתי בסיפור שסיפר לי בעלי על הרב שמעון שוואב זצ"ל שנסע פעם למרן ה'חפץ חיים' בהיותו בחור כדי לקבל ממנו ברכה, שאלו "החפץ חיים" "אתה כהן, לוי או ישראל?". הוא השיב: "ישראל", "אם כן, דע לך שאני כהן, וכשיבוא משיח צדקנו נרוץ כולנו לבית המקדש, אנחנו הכוהנים נטוהר ונכנס מיד פנימה, אבל אתם הישראלים תישארו בחוץ, ולמה? כאשר משה רבינו קרא: "מי לה' אלי", אבות אבותי רצו אליו ועמדו לימינו ואילו אבות אבותיך התמהמהו. דע לך, לכל יהודי יש במרוצת החיים את הקריאה הזו, המאותתת לו לא להתמהמה, לחטוף את המצווה, לא להחמיץ אותה, כי אחרת היא תתפוגג ותאבד לו לעד".

"אתה מבין?" אמרתי לבעלי "מדובר פה בגרת צדק בודדה שאין לה בית ומשענת, מה עושים? האם אין זו אותה בת קול החודרת עתה לאוזננו 'מי לה' אלי'?" מי ירים את המצווה הזו?". "את צודקת, צריך לעזור לה, אבל יש לנו ילדים בבית, צריך ליידיע אותם", אמר בעלי וצלצל הביתה וסיפר לילדים: "אבא ואמא חוזרים עם שתי מזוודות כולל מתנות ועם אורחת חשובה, בתו של אברהם אבינו, תקבלו אותה במאור פנים". הילדים שמחו, לא בכל יום מזדמן לארח גיורת. הכנו לכבודה סעודה כיד המלך וסידרנו בעבורה חדר פרטי עם כל התנאים.

בין לבין בררתי ממנה את ההיסטוריה הפרטית שלה והתקשרתי לארצות הברית שם אימתו את כל מה שאמרה "היא צדקת גדולה וגרת צדק אמיתית", ציין בפנינו יהודי חשוב שליווה אותה בתהליך הגיור. בחצות ליל שישי התבשרנו כי בתנו ילדה את בנה הבכור, השמחה הרקיעה שחקים. החלטנו לארח את שרה הגיורת גם בשבת, בעלי התקשר לרבו כדי לקבל הדרכה הלכתית בעניין וגם עלתה שאלת הנוחות שהבת היולדת אמורה להגיע אלינו ביום ראשון לתקופה של מנוחה והחזר של שרה צריך לעמוד לרשותם, מה עושים?

הרב פסק לבעלי: "אתם לא עוזבים את האורחת עד לסידורה המלא במקום מבטחים. חפשו לה מסגרת פנימית מתאימה או משפחה אומנת, היא חייבת לקבל קרקע יציבה, ועד אז יש לארח ולתמוך בה, דע לך שבמצווה נדירה כזו "ואהבתם את הגר" לא כל אדם זוכה. אל תיתן למצווה לברוח.... ומובטחני שמצווה זו תביא לכם הרבה ברכה, ונאמן ה' לשלם שכר".

שלושה שבועות שהתה שרה בביתנו ונתנו לה הרגשה שהיא כמו בת שלנו ובאמת כך חשנו, והיא מצידה השיבה המון אהבה והכרת הטוב. לבסוף הצלחנו לסדר לה מסגרת חינוכית מתאימה שהקצתה לה חדר מכובד והוסיפה לה המון תורה ויראת שמים.

בראש השנה ובכל חגי תשרי היא התארחת אצלנו כאחת הבנות ונוצרו יחסי ידידות בינה לבין בנותינו וכלותינו. בחול המועד סוכות התעניין בעלי אצל יהודי חשוב העומד בראש מוסד לבעלי תשובה ושאלו לגבי שידוך עבור גיורת, הלה השיב כי יש לו תלמיד בעל תשובה כ-3 שנים, איכותי מאד שיכול להתאים. לאחר תפילת ערבית ניגש בעלי לשוחח עם הבחור ומצאו כלי חמדה בתורה ובמידות טובות, יומיים לאחר מכן נערכה הפגישה הראשונה בביתנו. ארבע - חמש פגישות ונסגר ווארט בשעה טובה. מסיבת האירוסין נערכה בביתנו באופן הכי מהודר ומכובד עם המון חום ואהבה לזוג הצעיר. הייתי מאד מרוגשת ובכיתי מאושר לראות בת כה יקרה שנשטה את משפחתה ואומתה ומסרה נפש על קיום היהדות מתוך עניות ודחקות. שרה התארסה ביום א' בשבוע.... שבוע לפני כן יצא בננו יעקב לפגישה אחרונה עם בחורה נפלאה ונסגר ווארט.. באותו שבוע ביום חמישי חגגנו גם את האירוסין של בננו יעקב. שני אירוסין בשבוע אחד! גם החתונות נערכו בסמיכות רבה, כולנו חשנו במשפחה כי שרה הגיורת זיכתה אותנו במצווה כה נעלה ונדירה, מצווה שפתחה לה שערים אך גררה בעקבותיה פתיחת שער לזיווג הגון ומושלם לבננו הבכור יעקב. (האלבום 79 - קובי לוי)

הלכות שידוכין [ג]

פינת ההלכה

אנו חוזרים לסדרה המקורית שידוכין/נישואין שהפסקנו בתחילת הקורסו
בפרשיות יתרו משפטים תש"פ

א. חייב כל אדם לשאת אשה (ש"ע אבה"ע סי' א ס"א, גם על האשה יש חובה להתחתן (הגרמ"א סי' יג סס). ומצוה גדולה היא זו שבא תלוי קיום העולם וישובו (עין ש"ע סס, ילקו"י שובע שמחות ח"א לרש"ל יצחק יוסף ח"א פ"א ס"א) ובדור שלנו בו גדולים הפיתויים והניסיונות בנושא צניעות, מצוה גדולה להזדרז ולהינשא (ילקו"י ס"ג).

ב. אין לגבר לצבוע שערות ראשו הלבנות לשחור משום איסור "לא ילבש" (ש"ע יו"ד סי' קפז ס"ו). על כל פנים במקום של מצות נישואין וגם ביוש וכבוד הבריות כגון: גבר צעיר המחפש כלה לנישואין ושערותיו לבנות רשאי להקל לצבוע שערותיו ע"י גרמא כלקחת תרופות [כדור], ואם אי אפשר לעשות כן יצבע שערותיו ע"י גוי או קטן (ש"ת הרש"ל לרש"ל הרה"ג יצחק יוסף ח"א יו"ד סי' ח). וכן מותר להשיר שיער הגוף במקום שמפריע לו ע"י טיפול בלייזר, שיש להקל בזה בזמן הזה (ש"ת הרש"ל סס) וכן לתלוש שערות ע"י פינצטה וכדו' (סס).

ג. בחור צעיר שהלבינו שערותיו וצובע אותם בשחור כדי שלא יראה מבוגר בשידוכין אינו צריך להודיע על כך למשודכת מכיוון שדבר זה אינו מפריע למהלך חיים תקין בחיי הנישואין, ולכן אין זה נחשב ל"גניבת דעת" (ספר ואין למו מכשול לגר"א ישראלי ח"ט פ"טו ס"יד).

מותר לבחורה להתייפות לצורך שידוכין כדי שתמצא חן בעיני הבריות, אבל אם היא מבוגרת כל כך שאינה ראויה ללדת וצובעת שיערה שתראה צעירה בשידוכין הרי זה כהונאה (ואין למו מכשול סס הערה 19).

ד. אף על פי שמובא בחז"ל (גמרא מועד קטן דף יח:) שכל בן או בת בעת לידתם נקבע בשמים מי יהיה בן/בת זוגם לנישואין, בכל זאת צריכים לעשות השתדלות למציאת שידוך (גמרא סס) הן ע"י פניה לשדכנים (אל המוקות ח"א עמ' 234-236) והן ע"י תפילה לה' יתברך שיזמן להם זיווג הגון משורש נשמתם (גמ' סס, פלא יועץ, ס' חסידים רמג). וגם ההורים יתפללו על שידוך לילדיהם (ס' חסידים רמג, הגיטאות כהלכה ואגדה עמ' 31).

ה. מצוה רבה על כל אחד ואחת להתעסק בשידוכין ומעלתם גדולה מאוד (נישואין כהלכה סי' א ס"א, ילקו"י שובע שמחות ח"א נישואין פ"א ס"כ). שבכלל המצוה להידבק במידותיו של הקב"ה (גמ' סוטה יד.) זה לעסוק בשידוכין כפי שהקב"ה עושה (מלש רבה פר' לו).

וידוע ששדכן שמכוון לשם שמים זוהי סגולה שיהיו לו בנים תלמידי חכמים ואפילו שנוטל שכר שדכנות.

הטעם: שאין זה נטילת שכר עבור המצווה, כי אין שכר בעולם הזה על מצוות, אלא שכר כדי שיוכל להתפרנס (ילקו"י סס).

דוגמא ממעשה שהיה: מובא במדרש רבא (ויקרא ו, יג) מטרוניתה אחת [=שרה חשבה ממערכת השלטון הגויי] שאלה את רבי יוסי בר חלפתא: "בכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו?", אמר לה: "לששת ימים שכתוב (שמות כ, יא) "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", אמרה לו: "מאז ועד היום מה הוא יושב ועושה?", אמר לה:

"הקב"ה יושב ומזווג זיווגים בתו של פלוני לפלוני, ממנו של פלוני לפלוני", אמרה לו: "וזו היא אומנותו?! אף אני יכולה לעשות כן, כמה עבדים יש לי וכמה שפחות יש לי ואני יכולה לזווג בשעה אחת". אמר לה: "אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף", הלך לו רבי יוסי בר חלפתא לדרכו. מה עשתה שלחה והביאה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותם שורות שורות ואמרה פלוני ישא פלונית ופלונית תישא פלוני וזיווגה אותם בלילה אחד למחר באו אליה זה מוחו נפצע וזה עינו שמוטה וזה רגלו שבורה מיד שלחה והביאה את רבי יוסי בר חלפתא אמרה לו: "אין אלוקים כאלוהיכם, אמת היא תורתכם נאה ומשובחת יפה אמרת", אמר לה: "לא כך אמרתי לך אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף". הקב"ה מה עושה להם מזווג בעל כורחן שלא בטובתן ככתוב (תהלים סו): "אלוקים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות", מהו "בכושרות" בכי ושירות מי שרוצה אומר שירה ומי שלא רוצה בוכה".

ו. מותר לשדך בין בני זוג חילונים אע"פ שלא ידוע אם ישמרו את טהרת המשפחה (שו"ת אשכ חנן לגר"ח אפללו ח"ט סי' כא, ואין למו מכשול לגר"א ישראלי ח"א פ"ז ס"א, מקור נאמן לגר"מ מאזוז ראש ישיבת כסא רחמים ח"ב סי' תס, עין שו"ת מרכבות ארנן לגר"מ אליהו ח"ד סי' לה, שו"ת תשובות והנהגות לגר"מ שטרנבוך ח"א סי' תשל), מכל מקום ישתדל לדבר על ליבם שישמרו טהרת המשפחה ותבוא עליו ברכת הטוב (ואין למו מכשול סס).
הטעם להיתר: שכל חילוני בפוטנציה עשוי להתחתן עם גויים ובזה שמשדכים יהודי ליהודיה מצילים אותם מזה(סס).

ז. גם בשבת ויום טוב רשאי להציע הצעת שידוך לבן או בת חברו ואין בזה חשש איסור דיבור חול בשבת מאחר והם דיבורים של מצווה ושו"ע אור"ח סי' ק"ו, זכר ישראלי שידוכין ונישואין לגר"א ישראלי ח"א פ"ז ס"א, אף על פי שלבסוף יקבל שכר על פעולתו, אבל לא ידבר [השדכן] בענייני הממונות שמתחייבים הצדדים (ע"פ מה"ח סס ס"ק נ, נישואין כהלכה סי' א ס"ב).

ח. השדכן יזהר שלא להעלים מידע על חסרונות גדולים אם קיימים בין הצדדים המשודכים כגון: חולי פנימי או שלוקחים כדורים על בעיות נפשיות, מידות רעות ביותר או דעות והשקפות כפרניות ואפיקורסיות (הנישואין כהלכה ואגדה עמ' 104). וכשמעלים את המידע עובר על "לא תונו איש את עמיתו", "איסור גניבת דעת", "לא תעמוד על דם רעיק", ו"לפני עיור לא תיתן מכשול". (זכר ישראלי שידוכין ונישואין לגר"א ישראלי ח"א פ"ז ס"א, מכל מקום צריך השדכן לעשות שאלת רב אם מותר לו לספר שיש בעיות שנראות כחיסרון בעינינו וכי"ב).

וגם אם מותר לו לספר צריך לבדוק אם הצד שיש לו את החיסרון מתכוונים לגלות כן לצד השני אחרי הפגישה השלישית ע"פ היתר הלכתי שקיים במקרים כאלה, שאם כן ימתין ולא יספר (ויודא שבאמת יספרו).

ט. כשמקבלים הצעת שידוך משדכן יש להתייחס למידע שמסר בהסתייגות לגבי אמיתותם ולא כעדות או כתורה משמים לסמוך על זה וצריך לברר את כל הפרטים כולל נתונים גופניים דרך מספרי הטלפון שמקבלים לבירור על המשודך של חברים, שכנים, רבנים וכי"ב....
דוגמא מעשית: שדכן רושם את פרטי המשודך בכרסת שלו כגון: משה בגיל 23 ... כרסתו זו יושבת אצלו שנתיים ואז הוא מציע אותו לשידוכין ואומר שגילו 23 על פי הרשום בכרסתו כשבנתיים חלפו שנתיים והוא בן 25.

להעיר ולעורר עם המעבר לשעון חורף

כניסת שבת: כוון שכניסת שבת מוקדמת מאוד **[שבת הקרובה 4:28]** יש להיערך כדי להימנע מחילול שבת ולכן יש להעביר עבודות שאינן הכרחיות ליום חמישי: כניקיון הבית, כביסות, קניות שבועיות לשבת, הכנת הסלטים והעוגות. את ה"סידורים" השבועיים אין לרכז ליום שישי אלא לבצעם במשך השבוע כן נחסוך לעצמנו לחץ וכעסים מיותרים ונכנס לשבת רגועים יותר. הנוסעים מחוץ לעיר להתארח – יקדימו את נסיעתם כדי לא להגיע סמוך לכניסת שבת אלא מס' שעות קודם, כיון שיש תקלות לא צפויות בדרך כגון: פקקים (מעומס או תאונה חלילה) שלא יגרם להם חילול שבת.

שעון שבת: יש לעדכן את "שעון שבת" ולהזיזו שעה אחורה [לקראת שבת תולדות], שאם לא כן החשמל יידלק שעה מוקדם יותר ממה שמכוון ויתכבה שעה מוקדם יותר.
שיעורי תורה: הערב ארוך יותר וממילא יש יותר זמן ללכת לשיעורי תורה.
סוף זמן קריאת שמע של שחרית: היו מוקדם בשעה 8:06 בבוקר! ולכן כל מנייני שחרית של שבת שמתחילים [קורבנות] מ- 7:00 בבוקר וכן על חול שמתחילים [קורבנות] מ- 7:30 צריכים לומר "קריאת שמע" קודם התפילה [בנוסף למה שאומרים בתפילה] כי לא יספיקו להגיע לקריאת שמע עד 8:06.

לשומרי שמיטה יש לקנות בחנות שמיטה: תפודים[תפוזי]א בייבין] מ-כו חשון

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com